

TANTÁRGYI TEMATIKA

Tantárgy neve: Fordítás és irodalom	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN303, BTMMN308, BTMMN312 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Kappanyos András egyetemi docens	
Tantárgyi egység: Fordítás és irodalom II.: Az egyenértékűség problémája	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN308 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2., 3., 4. (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan szám mindig ősz, páros szám tavaszi félévet jelent.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: BTMMN303: 3 konzultáció, BTMMN308, BTMMN312: 2 előadás, 3 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 15 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a nappali tagozatos féléves óraszámhoz mindig az egyharmada: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMMN303: aláírás, BTMMN308: kollokvium, BTMMN312: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés</i> ill. az <i>Értékelés</i> pontoknál.)
Kreditpont: BTMMN303: 0, BTMMN308: 4, BTMMN312: 3	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja (3–4 mondatban összefoglalva): A három féléves kurzus a kultúratudomány egyik legkurrensebb, legizgalmasabb területébe, a fordítástudományba nyújt bevezetést. A második félév a fordítás (Cicero óta) legfontosabb alapkérdésével, az egyenértékűséggel (ekvivalencia) foglalkozik. Bemutatja a kérdés történetét, és a megoldására irányuló korszerű elméleteket. Külön hangsúlyt helyez a fordíthatatlanság eseteire. Az elméleti tárgyalást gyakorlati, elemző órák egészítik ki.	
Tantárgyi egység tematikus leírása 12–15 heti bontásban:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés 2. Az ekvivalencia kérdése a korai fordításelméletekben 3. Domesztikálás és elidegenítés a fordításban 4. A skopos-elmélet 5. A többesrendszer-elmélet 6. Deskriptív relativizmus és indeterminizmus 7. Nida dinamikus ekvivalencia-elmélete 8. Venuti és a fordító „láthatatlansága” 9. „Nagy” és „kis” kultúrák 10. Fordíthatatlan helyek: paronomáziák 11. Fordíthatatlan helyek: lacunák és konnotációs „csapdák” 12. Fordításelemző gyakorlatok 13. Fordításelemző gyakorlatok 14. Összegzés 	

Félévközi számonkérés módja (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.): órai aktivitás

Értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): KSZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma. Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze. KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

JÓZAN Ildikó–JENEY Éva–HAJDU Péter szerk., *Kettős megvilágítás: Fordításelméleti írások Szent Jeromostól a 20. század végéig*, Bp., Balassi Kiadó, 2007

Hans J. VERMEER, *Skopos and Comision in Translational action = The Translation Studies Reader*, London–New York, Routledge, 2000

Itamar EVEN-ZOHAR, *The Position of Translated Literature within the Literary Polysystem*, *Poetics Today* 11(1990)/1, 45-51.

Antoine BERMAN, *Egy módszer vázolata = Kettős megvilágítás: Fordításelméleti írások Szent Jeromostól a 20. század végéig*, JÓZAN Ildikó, JENEY Éva, HAJDU Péter szerk., Bp., Balassi Kiadó, 2007, 338–361

Ajánlott irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

JÓZAN Ildikó (szerk.), *A műfordítás elveiről: Magyar fordításelméleti szöveggyűjtemény*, Bp., Balassi Kiadó, 2008.

Lawrence VENUTI, *The Translator's Invisibility, A History of Translation*, London–New York, Routledge, 1995.

Eugen NIDA, *Principles of correspondance = E. N, Toward a Science of Translating*. Leiden, E. J. Brill, 1964. 156–171.